

V FRANCII se gode po vojni veliki nemiri vsled draginje, inflacije in pa neurejenega političnega položaja. Gornja slika predstavlja nedavno delavske demonstracije v Parizu. Demonstranti so se poslužili stare metode — zgradili so si barikade, a so bili potem vseeno pregnani s svoje utrde s solnicami, ki jih je mednje metaла policija in potem se vojaščo.

Nerešeni problemi Organizacije Združenih narodov

Anglija odkrito proti novi židovski državi. — Homatije na Balkanu sedaj večje kakor pred enim letom. — Kolonije in Kitajska v vretju

Organizacija Združenih narodov je na svojem zborovanju v Parizu poskusila marsikaj. To je — le nekaterje njene članice. Druge so ji delo ovirale in tako ni imela ob koncu leta pokazati nicaesar, kar bi res bil uspeh.

Izjava za civilne svobodičine Ponaša se sicer z deklaracijo ljudskih pravic, toda je le na papirju. Sprejela je tudi nekak mednarodni zakon, ki prepoveduje masne umore, n. pr., kakršne je Hitlerjeva Nemčija uganjal, toda kdo ga bo uveljavil? Deklaracija civilnih svobodičin za moške in ženske vseh plemen in ver je bila sprejeta z večino, toda glavarji arabskih dežel so jo ignorirali, in tudi mnogi drugi. Niti celo tako napredne dežela, kakor je Južnoafriška unija, ni glasovala zanj. In to iz umljivih razlogov, ker so tam pravice samo za bele ljudi, ne pa za zamorce in stotisoče Indijcev.

V argumentiranju o civilnih in plemenskih svobodičinah so n. pr. nekateri zastopniki sovjetskega bloka priporočali, naj se prepove linčanja, kakršna se dogajajo v Zed. državah. In pa ransne segregacije, ki so posebno občutne baš v naši deželi, vzliči ustavi in drugim pravici, ki jih imamo — toda ne vsi. Kar poglejmo v naše južne države. Ali pa magari v naše glavno mesto, Washington, D. C.! O njemu je bilo nedavno objavljeno poročilo posebnega preiskovalnega odbora, ki ni za Zed. države prav nič častno. Kajti kaj pomaga predsedniku govoriti o raznih svobodičinah in proti segregacijam, ko pa se dogajajo v Washingtonu take kršitve na debelo prav pred njegovim pragom!

Problem Sredozemlja

Lepe resolucije se lepo glase in nešteoto takih je bilo že sprehjetih. Sprejemati resolucije ni težavnno. Bolj pereci pa so razni nujni problemi. Delegacija ZN v Parizu se je z njimi pečala dolgo — cele tedne in ničesar do-

Ali vam je naročnina poteckla . . . ?

Tekoča številka Proletarca je

2146

Ako je številka tik VASEGA imena na NASLOVU na PRVI strani nižja, to pomeni, da vam je naročnina poteckla za toliko tednov kolikor je številka v vašem oklepaju nižja od gornje. Prosimo, obnovite jo!

Prihranite nam s tem pri delu in na poštini!

Presenečenja in razočaranja v letu 1948 in sedaj

Ko se človek ozre v preteklo leto, vidi:

V Zed. državah je bil izvoljen za predsednika človek, ki so mu vsi prerokovali poraz.

Z njim vred je prilomastila nazaj v zvezni kongres "demokratična" večina, ki pa bo prav tako kakor zmerom.

Doživelvi smo dognanje, da je doktrina našega predsednika Trumana doživelva poraz na Kitajskem in na Grškem. Posebno na Kitajskem.

Stane nas ta stvar milijarde dolarjev in ti in jaz morava za take reči plačevati davke, pa ako nama je prav ali ne.

Za letos nam obetajo potrošiti v enake namene do šest milijard, nameč za oborožitev zapadne Evrope, za nadaljnjo vzdrževanje grške monarhije in za obnavljanje kapitalizma v Nemčiji in v ostalih državah Marshallovega plana.

Organizacija združenih narodov se je degenerirala v razpravljalno društvo, par velesil pa komandira, kako naj piha veter.

Novi zvezni kongres, ki se je sezel minuli pondeljek, je bil izvoljen na podlagi Trumanovih progresivnih gesel. Nameč demokratska stranka je v njem dobila večino, republikanci pa bodo morali sedeti v zadnji klopi.

Mislite, da bo kaj razlike?

Nič!

Mrzla vojna med zapadom in vzhodom — med kapitalizmom in med silami, ki uvajajo socialistično gospodarstvo, se bo nadaljevala.

Katoliška cerkev je v akciji in prav tako nji nasprotne sovjetske "satelitke". V tej bitki Vatikan izgublja, a pravi, da je zgrajen na Petrovi skali ... Vendar pa se ne zdi več tako kremenita kakor v prošlosti.

V kominformu ni soglasja in Tito kljubuje da kaj! Kaj bo iz tega? To bo morda povedalo sedanje leto. V prejšnjem so le prerokovali, kako bo Tito pokončan in pa da v "satelitkah" vre na vseh koncih in krajin.

V latinski Ameriki so se dogodile ali pa so že vrste razne militaristične revolucije — brez vsakega socialnega ozadja seveda — razen par izjem.

Ameriške unije se nadejajo pod "novo" administracijo novih časov — to je, boljših dni. Slave Trumano zmago, toda ne John L. Lewis. Kajti on na svoji koži ve, kako zelo se je Truman prizadeval zlomiti stavko premogarjev, potem stavko — oziroma namerno stavko železničarjev in izposloval proti uniji premogarjev težke denarne kazni.

Kolonialna ljudstva so se ob novem letu naučila izprevideti resnico, da jim zapadna demokracija ne bo dala svobode, ne šol.

In Židje pa so se uverili, da Hitler ni bil njihov edini in glavni sovražnik.

Drugače so si ljudje kajpada voščili "srečno in veselo novo leto" in vsa voščila so sedaj pozabljena, vkljuivši na milijone kravat.

FRANCOSKA VOJNA V INDKINI

Indokina ima 22 milijonov prebivalcev. Do druge svetovne vojne je bila to Francoska kolonija. Potem so jo "osvobodili" Japonci in ji dovolili, da se je proglašila za samostojno državo. (Konec na 5. strani.)

Po vojni so se Francozi v njo vrnili, toda si jo še niso vse podjarmili. Francosko poveljstvo iz Saigona v Indokini poroča, da svoje (vojne) operacije proti domaćinom uspešno nadaljuje. Sedenča večinoma s pomočjo ameriške muncije ter drugih ameriških dajatev.

Monopoli tudi pred novim kongresom lahko brez skrbni

Agencija AP poroča, da je bil ameriški "biznis" tik ob praznikih in ob otvoritvi kongresa ta pondeljek zagotovljeno, da se mu kakih drastičnih postav proti njemu ni treba praviti, ker jih ne bo.

To je posebno poudaril kongresnik McCormick, demokratični vodja nove poslanske zbornice in prav tako zagotovila sta dala dva člena Trumane administracije — seveda bodo — ampak v interesu korporacij, ker ako se jim bi pustilo popolnoma prost po pot, bi zašle lahko v pogubo kot so vanjo zagazile po prvi svetovni vojni. Hoover jih ni mogel rešiti, zato je zmagal F. D. Roosevelt — ne po volji korporacij, četudi so ga mnoge podpirali — ampak večinoma ne. Bile so v najtežjih dnevih krize molčeče ter prejemale vladna posojila za svojo obnovbo. Istotako banke.

Ker je Truman v lanski kampanji tu pa tam udaril po "wall-streetskih" bankirjih, so mu začeli pretiti z "recesijo", aka bo lomastil po industrialcih in finančnikih. Zato jih je omenjeni kongresnik, ki bo vodil v zbornici demokratično večino, ob novem letu za voščilo potonil, da Trumana "nova" administracija (ako bo nova) ne bo velebitnemu nič bolj "nevarna" kot je bila dosedaj. V resnici bi takega zagotovila od pravkov demokratične stranke sploh ne bilo treba. Lahko je v kampanjah rohneti proti "bankirjem", monopolom in kartelom, toda čemu le v kampanjah? Ako si predsednik Zed. držav, imao moč, da bi proti ekonomskim rojalistom, kaj storil prej, ker si že v vladu, ne žele obetati, da jih bo zavrljalo že bolj znova izvolil.

Predvsem se bizniški krogi dušajo proti zvišanju davka, ki se jim obeta. Udaril bi seveda v prvi vrsti delavec, a davki na profite pa bi se moralno tako ne že odpraviti saj znižati. Uvede pa naj se federalni prodajni davek — torej naloži se na breme večjih vladnih izdatkov na ramena "navadnemu človeku". Tako govorite naši bogataški krogi.

Trumana administracija bo vztrajala v pospeševanju oborjanja, od katerega ima največjo korist velebitnisi — posebno oni del, ki se poča z municipalno industrijo. To bo zahtevalo v novem proračunu kakih 40 milijard dolarjev — direktno in indirektno v razne vojne namene in za platičevanje stroškov minule vojne. Ta denar bo od nekje treba biti. Ali pa proračun znižati s tem, da se prenehava z "mrzo" vojno in na ta način ob enem s pripravljanjem v tretji svetovno vojno.

Naročite si prihodnji letnik Ameriškega družinskega kolektorja!

Enoinsedemdeseti zvezni kongres upanje unij

Zvezni kongres — enoinsedemdeseti — je v zasedanju in milijone državljanov te dežele čaka, kako se bo izkazal. Izvoljen je bil na podlagi obetani demokratične stranke, da aka ona dobije večino v njemu, bodo izvršene socialne reforme, gospodarske reforme in da bodo preklicani razni reakcionarni zakoni, ki jih je sprejel prejšnji kongres, v katerem je imela večino republikanska stranka.

Zelo malo ljudi — všeči unijiske voditelje, pa se spominja, da je bil pred dvema leta predsednik Truman tisti, ki je zvezni zbornici priporočil sprejeti postavo za preprečevanje "nezdravih unijiskih aktivnosti" — nameč, da bi vpriznjale "sebi na ljubo" stavke v obratih kot je recimo premogovniška industrija, na železničnih itd. To je bilo od predsednika priporočeno 6. januarja 1947. Kongres je vzel njegovo priporočilo res — tako resnoje in sprejet je bil Taft-Hartleyev zakon. Kaj je Truman uvidel, kako ostre

zobe ima ta nova postava proti unijam, in pa vsled silnega pritiska s strani unijiskih voditeljev, jo je vetril. Toda zanj je znova glasovala dvetretjinska večina poslancev in senatorjev demokratske in republikanske stranke ter bila vsled tega odobrena ponovno vzlic Trumano vremena vetriranju. Tako je zadel z enim kamnom dve točki: zakon za oviranje unije je bil sprejet, on pa se je lahko predstavil za prijatelja organiziranega delavstva — saj v volilnih kampanjah. Morda so tudi premogarji že zaboravili, da je bil Truman, ki je lomastil po njihovih stavkah in ravno tako železničarji, katerim je tudi stopil močno na prste.

To sredo 5. januarja je imel Truman pred novim ali 81. zveznim kongresom novo poslanico, ki jo vse predsednik poda ob pričetku zasedanja vsakega novega zveznega kongresa. Imenujejo je uradno za poročilo o posložju Zed. držav (to domačih in o vnanjepolitičnih zadevah). To da se od njegove poslanice z dnem 6. januarja 1947 zelo razlikuje posebno kar se unij tiče. Ve, da so v lanski volilni kampanji delovale večinoma zanj in proti Wallaceju ter republikanski stranki, vrh tega pa smatra, da je omenjena postava tudi s stalno konserativnega politika kaj, ker je Truman prestroga in jo je treba odpraviti.

Toda ako bo preklicana, in to se bo prej ali slej zgodilo, bo sprejeta nova, ne mnogo manj stroga kaj je sedanja. In v stavkah se bodo morale unije boriti prav tako na življenje in smrt kajk so se po minuli vojni, pred vojno in sploh skozi vso dobo konfliktov z industrijalci.

Kaj unije od kongresa posebno že, je da bi vzel moč sodiščem služiti korporacijam z izdajanjem sodnih prepovedi (junctions) proti stavkarjem in pa da bi se odpravilo klavzule, s katerimi se zabranjuje zaprtje (povsem unijsko) delavnico, boj-konke akcije itd.

Nekaj sprememb bo novi kon-

grez v zakonu o regulirjanju unij

gotovo storil in možno je tudi,

da bodo boji med unijami in de-

lodajalcem letos ponehali, posebno

ako se bodo cene življenjskih po-

trebščin res znižale.

A na kake

zmage za organizirano de-

lavstvo tudi v novem kongresu

misli. Kajtak kajk prejšnje

zadnjih let.

Preklicati kongres je več naročnikov in več agi-

tatorjev zanj. O vsem drugem pa se bomo pomenili po

prihodnji seji eksekutive JSZ, Prosvetne matice in

uprave Proletarca.

KOMENTARJI

Zbirka in presoja urednik

Rusija je dne 27. dec. na zborovanju organizacije Združenih narodov v Parizu predlagala, naj se Nizozemski zapove prenehati s sovražnostmi proti indonežki republiki v 24. urah. Predlog ni bil sprejet. Samo Rusija, Ukrajina, Sirija in južnoameriška republika Colombia so glasovale zanj. To je bilo v varnostnem svetu OZN, ki ima 11 članov. Zed. države so se vzdržale glasovanja. Ukrajina je predlagala, da se naj nizozemske čete umaknejo v Indonezijo na točke na katerih so bile devet dni pred pričetkom svoje nove invazije. Tudi ta predlog je bil zavrnjen. Samo Sirija, Colombia, Kitajska in Rusija so glasovale zanj. Ljudstvo Indonezije in druga kolonialna ljudstva si bodo to dobro zapomnila.

Matthew Fox, predsednik Ameriško-indoneške korporacije v New Yorku, je od ameriške vlade zahteval, da naj ukine vse dajave Nizozemski dokler ne poopravi krivic, ki jih je v tej svoji sedanji vojni storila indoneški republiki. Marsikom se bi zdele, da bi ameriški kapitalist sploh mogel priti s takim predlogom. Saj nam je nizozemska propaganda vendar pripravovala, da je vlada indoneške republike prezeta s "komunizmom" in da vlada s terorjem kaže "komunisti". V resnici je bila komunistična stranka v Indoneziji kmalu po vojni zabranjena, v kolikor ni bila že prej in vlada, ki jo je Nizozemska sedaj vladila, da bi proti ekonomskim rojalistom, kaj storil prej, ker si že v vladu, ne žele obetati, da jih bo zavrnjalo že bolj znova izvoliti.

Posebevanje militarizacije je letos v naši deželi glavno poslovje. Že sedaj so Zed. države bolj "široki" ampak to poglavje — zapostavljanje slovenskih ameriških duhovnikov in imenovanje za višje službe je v času vojne podal okupatorjem še celo bolj kakor pa zarebški nadšef Stepinac.

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO' SREDO.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, III.

GLASILLO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTICNE ZVEZE
NAROČNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75;
za četr leta \$1.00.

Inozemstvo; za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsí rokopisi in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do pondeljka popoldne za priobětev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Jugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor Frank Zaitz

Business Manager Clarence Zaitz

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.

Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Avenue CHICAGO 23, ILL.
Telephone: ROckwell 2-2864

Indoneška republika bila poražena po zaslugu zapadne demokracije

Malta Nizozemska je svojo vojno proti indoneški republiki ob novem letu "srečno" dokončala ali saj misli, da jo je. Z zavratnim napadom, ko je bila v pogajanjih z indoneško vlado, je s pomočjo letalstva in parasušnikov vzela glavno mesto indoneške republike s hipnim naskokom ponoc, in po dobro naštudiranem načrtu zasedla vladna poslopja in ugrabila predsednika republike ter vse druge člane vlade, ki so ji prišli v pest. Pred svetom se je nizozemska vlada izgovarjala, da je svojo vojno ekspedicijo v indoneško republiko moralna izvesti, da ustavi teror in kaos v nji. Tako sta velika, bogata otoka Sumatra in Java v Indijskem oceanu, ki sta tvorila indoneško republiko, spet popolnoma v pestih tiranskega holandskega imperializma. Milijone domačinov bo spet izkorisčanih za tuje interese. Njihova prirodna bogastva bodo služila holanskim, angleškim in ameriškim "investitorjem" kakor so do druge svetovne vojne, med vojno pa Japonski.

Indonežka vlada je apelirala za akcijo proti nizozemski agresivnosti na Združene narode, ki so baš tedaj imeli v Parizu zasedanje in indonežki delegat jih je rotil, da ako ta mednarodna organizacija res služi miru, naj invaziju Nizozemcu takoj ustavi.

Toda dasi so ZN res sklenili Nizozemski naročiti, da naj s "streljanjem preneha", so diplomati mencali in močkali toliko časa, da so nizozemske čete v indonežki republiki zasedle vse strategične kraje. Vzrok neodločnosti v OZN pa so interesi drugih kolonialnih držav — torej predvsem interesi Francije, Anglije in Belgije, katerim je na tem, da kolonialna ljudstva ostanejo v zasutnjem. Ameriški delegat je na tem zborovanju ZN sicer govoril, da mora Nizozemska z vojno takoj prenehati, toda bilo so le besede brez vsakega pritiska in končno je tudi z besedami prenehal. Njena armada je bila oborožena na stroike ameriških davkopalcev, ki prispevajo v Marshallov plan. Tako je Nizozemska dobila tudi letala in ladje. Že prej, takoj po kapitulaciji Japonske pa je poslala v Nizozemsko Vzhodno Indijo svoje čete Anglija, da jo osvoji za preinjanje evropske in ameriške gospodarje.

Indonežka republika je torej podjavljena toda kolonialna ljudstva po svetu se bodo borila dalje za osvoboditev izpod tujih imperialistov, kakor se je borila Indija, kakor se sedaj bori francoska Indokina in kot so se Filipinci proti ameriški in prej proti španski nadvladi. In vre proti evropskim oblastnikom v Afriki in v Aziji. Kolonialne dobe je konec in prej ali slej bodo domačini pregnali tuje osvojence s svojih tal ter potem delali zase namesto za imperialistične interese tujih dežel.

Atentati v letu 1948

V minulem letu so bili žrtve atentatov mohandas Gandhi, grof Folke Bernadotte in predsednik egiptanske vlade Nokrašij paša. Slednji je bil ustreljen v Kairu ob koncu leta.

Zadnje omenjena dva sta bila politika, dasi je Bernadotte veliko deloval tudi v švedskem in v mednarodnem Edeščem križu. Ob koncu vojne z Nemčijo je bil pod firmo svojega urada posredovalec med zavezniški in nekaterimi nemškimi poveljniki za kapitulacijo tretjega rajha. Bila je brezpogojna, ker zavezniški družine niso hoteli. Torej Bernadottova vloga v tem poglavju zgodovine ni bila posebna, a dobil je v svetovni javnosti veliko pozornosti in to je bilo vzrok, da je bil lani od organizacije Združenih narodov poslan v Palestino posredovati v vojni med Arabci in Židi. Ko pa so židovski ekstremisti uvideli, da se grof Bernadotte nagiba v vsem na angleško stran, so ga ubili. To je povzročilo po svetu proti Židom veliko sumo — posebno v Angliji, radi katere je bil atentat nanj izvršen. Stvar je sedaj domačega pozabljenja, ne pa se palestinsko vprašanje.

Nokrašij paša ni bil sicer svetovno, znan, razen v političnih krogih, toda bil je načelnik vlade Egipta, kjer se tarejo razni interesi velesil — med njimi v prvi vrsti angleški. Anglija je imela Egipt dolgo let skoro docela pod svojo kontrolo in ga ima, kar se egiptanske vlade tiče, še sedaj. Toda egiptanski nacionalisti delujejo proti tej angleški nadvladi neprestano. Nokrašij paša ni bil prvi, ki je moral dati življenje radi tega. Nacionalisti so sovražniki Anglije iz razloga, ker bi njen vpliv radi izrinili iz Egipta. Njihovo največje pristanišče — Aleksandrija — je bilo mnogo let baza angleške vojne mornarice v Sredozemju. In Anglija ima okrog Egipta kraje, ki jih egiptanski nacionalisti zahtevajo za svojo državo.

Atentat na Nokrašija je bil za politični svet velika senzacija, a kakih posebnih posledic ne bo iz tega — saj dokler bodo Zed države skupno z Anglijo kontrolirale Sredozemsko kraje. Ampak nemir v Egiptu bo trajal dalje dokler si bosta omenjeni zapadni sili lastile nadvlado nad njimi in drugimi arabskimi deželami, pa bodisi v interesu angleških petrolejskih družb, ali pa pod masko Trumanove doktrine.

Pretresel pa je ves svet atentat na Gandhija. Ni je bilo v zadnjih par desetletjih večje veličine kot je bil on. Brez oružja in brez finančnih zakladnic je vodil borbo za osvoboditev 400 milijonov Indijcev izpod angleškega gospodarstva. Rekli smo — brez oružja. Toda njegovo oružje je bilo učinkovitejše kot pa so cestokrat oborjeni upori in civilne dejavnosti. Angleškim lordom je kljuboval s pasivno resistenco indijskega ljudstva, z bojkotiranjem angleških izdelkov in z nauki o pravičnosti. Zapisali so ga, preganjali, obsojali v ječe — pa je v njih vse prestal klijub dolgim glavnim stavkom. Gandhi pa ni bil v borbi samo za osvoboditev svojega ljudstva izpod angleškega gospodarstva temveč prav tako

ŽIDJE V PALESTINI SE IZKAZALI ZA DOBRE BORCE

Zidje so v letu 1948 najbolj presenetili svet z zmagami izraelske armade na bojiščih. To je bilo prvič po letu 70 A.D. ko je romanski cesar Titus uničil Jeruzalem, da so Židje vojevali svojo lastno vojno kot polnopraven narod. Toda kakor vse kar preseneti svet, tako je mogoče tudi to stvar razjasniti iz vidika zgodovinskogar razvoja.

V poštev je treba vzeti več dejstev, ako hočemo pojmeti kaj vse se je dogodilo in zakaj se je dogodilo.

Res je, da Židje sami niso vojevali nobene lastne vojne celih devetnajst let, ali posamezni Židje so se borili v mnogih armadah in mnogi so se odlikovali s hrabrostjo in junashtvom.

Palestina, ki je bila zanemarjena in težavna za preživljvanje, je pritegala povečini najbratejših Židov in le take, ki so bili krepsi ter odločeni da vadržijo do kraja.

Ker je bila dežela primitivna, je Židovske pionirje rekoč sama silla v to, da so bili že od samega početka pripravljeni se braniti z orožjem skozi treba.

Strašna tragedija, ki je zadevala Žide v Evropi, ko je bilo pomorenih šest milijonov, je obenumplo vplivala na židovstvo Mnogo, aki ne pretežna večina Židov po svetu, je čutila, da bi poraz v Palestini nudil ljudem kot je bil Hitler priliko in povod, da bi izvedli ponovno klanje Židov.

Polkovnik David Markus, Žid, služec v ameriški armadi, je odšel v Palestino začetkom l. 1948 ter je tam pomagal organizirati Židovsko armado. Tedaj je tamkaj že obstajala milica poznana pod imenom Haganah, ali polkovnik Marcus je ni smral za dovolj izvezbanu ali zadostno opremljeno za polno vojnovanje, ki ji je bilo nasproti. Pričel je torej z delom reorganiziranja te sile, ki jo je skušal opremiti in spremiti v dočelo moderno armado. To se mu je posrečilo, a sam pa je padel zadet od kroglice izstrelnjene iz zasede in njegovemu truplu je bilo pripeljano v Zed države in pokopano z vojaškimi častmi v West Pointu. Izraelski armadi pomaga več sto izbranih in izkušenih židovskih in drugih prostovoljev, ki so služili v ameriški, kanadski in južnoafriški armadi. Izraelska armada ima prostovolje, povečini židovske, ki so imeli vojne izkušnje v raznih armadah tekom zadnje svetovne vojne.

Pred štiriindvinti desetimi leti

je se odlikoval v službi ruske armade v času vojne z Japonsko v Mandžuriji kavkaški Žid Josip Trumpeldor. Ko je zgubil v bit-

proti verskim predstnikom, zoper kaste in ignoranco med brezpravno indijsko maso.

V zgodovini Indije in v svetovni zgodovini si je napravil nemiljivo ime.

Ubil ga je neki šovinistični fanatici zato, ker je Gandhi de-

loval za spravo med hindji in muslimani v Indiji, ki so se čestokrat

kliali in se borili med sabo Angležem v korist in sebi v pogubo.

Muslimani, ki so tudi zahtevali osvoboditev izpod Angležije, so jo

zahtevali le pogojno — namreč aki bodo tisti kraji Indije, ki

ter imajo oni večino, postal samostojna država, torej oddružena od hindustanske Indije, ki je po prebivalstvu veliko večja.

Gandi je v tem sporu med prvimi in drugimi prihranili s svojim

defovanjem nešteito življenj, dasi so bile izgube vseeno velike.

Toda ko so ga po hindustanskem običaju po umoru upepelili na

grmadi in vrgli njegov pepel v reko, je plakala vsa Indija, iz jemo fanatikov seveda.

A Gandhi — njegovo veliko delo — živi dalje in je v vzpod-

budo vsem, ki se bore za mir in za svobodo svojega in vseh dru-

gih ljudstev po svetu.

Ja se je borila za Palestino pod poveljstvom britanskega generala Allenbyja.

Ko je Velika Britanija prevzela upravljanje Palestine v svoje roke, so bile vse židovske vojaške formacije pripravljene, da se razpustijo. Ali kaj kmalu so Arabci napadli Žide v Jeruzalemu in Židje so spoznali, da se ne morejo zanesiti z golj na Britance za svojo zaščito. Tako se je tudi organizirala obrambna vojaška skupina poznana pod imenom Haganah, jedro nove organizacije pa so bili bivši židovski legionari. Od tedaj naprej so Židje v Palestini vadrževali svojo obrambo milico prostovoljev. Izboljšali so vežbanje in opremo te milice po potrebi. Haganah je uspešno obdrževali napade arabskih vstavačev v letih 1921, 1929 ter v času med 1. 1936-39.

V izgredih l. 1936-39 so dobili Arabci precej pomoči od Hitlerja in Mussolinija. Židje so bili v tezavah primorani, da so izboljšali svojo milico v vežbanju in opremi v svrhu svoje obrambe in zaščite. Cetudi je res, da so nekateri britanski častniki v Palestini oviralni delovanje vojaške organizacije Haganah, so pa bili drugi, ki so ji pomagali. Eden od slednjih je bil Ordo Wingate. Izboljšal je posebne židovske edinice in vežbanje proti arabškim gerilcem. Ni se oziral na oporekanje in ovire od strani nekaterih njegovih častniških kolegov.

Ko je izbruhnila vojna, so Britanci izvezbali posebne židovske edinice za borbo proti nacistom. Ni se oziral na oporekanje in ovire od strani nekaterih njegovih častniških kolegov.

Ko je izbruhnila vojna, so Britanci izvezbali posebne židovske edinice za borbo proti nacistom. Ni se oziral na oporekanje in ovire od strani nekaterih njegovih častniških kolegov.

Ko je izbruhnila vojna, so Britanci izvezbali posebne židovske edinice za borbo proti nacistom. Ni se oziral na oporekanje in ovire od strani nekaterih njegovih častniških kolegov.

Ko je izbruhnila vojna, so Britanci izvezbali posebne židovske edinice za borbo proti nacistom. Ni se oziral na oporekanje in ovire od strani nekaterih njegovih častniških kolegov.

Ko je izbruhnila vojna, so Britanci izvezbali posebne židovske edinice za borbo proti nacistom. Ni se oziral na oporekanje in ovire od strani nekaterih njegovih častniških kolegov.

Ko je izbruhnila vojna, so Britanci izvezbali posebne židovske edinice za borbo proti nacistom. Ni se oziral na oporekanje in ovire od strani nekaterih njegovih častniških kolegov.

Ko je izbruhnila vojna, so Britanci izvezbali posebne židovske edinice za borbo proti nacistom. Ni se oziral na oporekanje in ovire od strani nekaterih njegovih častniških kolegov.

Ko je izbruhnila vojna, so Britanci izvezbali posebne židovske edinice za borbo proti nacistom. Ni se oziral na oporekanje in ovire od strani nekaterih njegovih častniških kolegov.

Ko je izbruhnila vojna, so Britanci izvezbali posebne židovske edinice za borbo proti nacistom. Ni se oziral na oporekanje in ovire od strani nekaterih njegovih častniških kolegov.

Ko je izbruhnila vojna, so Britanci izvezbali posebne židovske edinice za borbo proti nacistom. Ni se oziral na oporekanje in ovire od strani nekaterih njegovih častniških kolegov.

Ko je izbruhnila vojna, so Britanci izvezbali posebne židovske edinice za borbo proti nacistom. Ni se oziral na oporekanje in ovire od strani nekaterih njegovih častniških kolegov.

Ko je izbruhnila vojna, so Britanci izvezbali posebne židovske edinice za borbo proti nacistom. Ni se oziral na oporekanje in ovire od strani nekaterih njegovih častniških kolegov.

Ko je izbruhnila vojna, so Britanci izvezbali posebne židovske edinice za borbo proti nacistom. Ni se oziral na oporekanje in ovire od strani nekaterih njegovih častniških kolegov.

Ko je izbruhnila vojna, so Britanci izvezbali posebne židovske edinice za borbo proti nacistom. Ni se oziral na oporekanje in ovire od strani nekaterih njegovih častniških kolegov.

Ko je izbruhnila vojna, so Britanci izvezbali posebne židovske edinice za borbo proti nacistom. Ni se oziral na oporekanje in ovire od strani nekaterih njegovih častniških kolegov.

Ko je izbruhnila vojna, so Britanci izvezbali posebne židovske edinice za borbo proti nacistom. Ni se oziral na oporekanje in ovire od strani nekaterih njegovih častniških kolegov.

Ko je izbruhnila vojna,

PRIPOVEDNI DEL

Miško Kranjec:

Fara Svetega Ivana

ROMAN

(Nadaljevanje.)

Kasneje se je spoznal z neko Poljakinjo negotove preteklosti, toda še zelo lepo, s katero je živel petnajst let v divjem zakonu.

Toda tudi na Dunaju ni imel sreče. Avstrofil starih političnih konceptov je zabredel v nasprotju s hitlerjevci, in ko je Nemčija Avstrijo zasedla, je boječe vedril, da bi ne zašel v ječo ali v taborišče. Ko je letos spomladni zavohal, da mu to res preti, je pobegnil prek meje v Jugoslavijo. Denarja ni imel mnogo, zateč pa se tudi ni imel nikamor. Povrhu se mu je še obesila na vrat njegova Poljakinja, katere se je s tem pobegom sicer skušal otresti, a je ona pravilno sklepala, da njen Koren nima iti kam drugam kakor v Jugoslavijo, in jo je primahala za njim prek meje, kjer so njega že vedno imeli v preiskavi; tokrat ji ni mogel pobegniti. Ko so ga izpustili, je nekaj časa čepel v Mariboru pri "Orlu" in se skušal vsidrati pri "Večerniku". Niti k "Jutru" niti k "Slovencu" si ni upal, ker se je bal, da bi tam srečal katerega nekdajnji znancev; povrhu mu je Ljubljana — smrdela. Nekje v Ljubljani je živila njegova žena z otrokom.

Pri Večerniku mu ni uspelo. Tam so zbirali mlajše moči, Korena pa ni imel kdo priporočiti. Kolikor je imel denarja, mu je naglo kopnel, in Koren se je začel zatekati k nekdajnji znancem. Prvi trije so ga naglo odsvili. Ko ni bilo niti službe niti denarja, se je odločil za romanje k Svetemu Ivanu. Brskajoč za znosnimi znanci, je med drugimi iztaknil tudi župnika Zadravca.

Zadravec ga ni sprejel z odprtimi rokami, marveč z godrnjanjem in je sklenil, da se ga bo čimprej iznenabil. Toda Korena so tri zaporedne "delozacije" izmodrile in je vedel, da poslej nima kam iti in da se je torej treba moč okleniti tega, kar ima.

Naj sta Zadravec in Majda vsak zase še tako razmišljala, kako bi se iznenabila neljubega gosta, nista našla pravega razloga, da bi ga postavila čez prag. V župnišču je bilo prostora vsaj za tri družine, hrane pa tudi dovolj. Gost sam je bil ponizen, hodil je vsak dan k maši, celo k obhajilu, ki kdaj pa kdaj pristopil. K mizi pa je tudi redno prisledil. Ce bi mu ne dali krožnika, bi najbrž molčal; a kako bi ga mogli gledati pri mizi in bi mu ne dali jesti? Vedel se je zelo fino, gospoško, bil nad vse vlijuden. Magdi se je globoko klanjal kakor visoki dami, ji vselej privočil prijazno besedo, prikupen nasmeh, kar vse je vedno sproti razorilo: z vlijudnim človekom ni mogla biti surova.

PRISTOPAJTE K

SLOVENSKI NARODNI PODPORNİ JEDNOTI

USTANAVLJAJO NOVA DRUŠTVA. DESET ČLANOV(IC) JE TREBA ZA NOVO DRUŠTVO

NAROČITE SI DNEVNIK

"PROSVETA"

Narodna za Združene države (izvzemši Chicago) in Kanado \$8.00 na leto; \$4.00 na pol leta; \$2.00 na četrt leta; na "Chicago in Cook Co.", \$9.50 za celo leto; \$4.75 za pol leta; na inozemstvo \$11.

Naslov za list in tajništvo je:

2657 SOUTH LAWNDALE AVENUE

CHICAGO 23, ILLINOIS

Zadravca pa je, kadar je bil ta le malo mehkejši, zazibaval v sen s svojim političnim modrovanjem. Bilo je razumljivo, da tudi tega okorelega, sicer politično malo mislečega moža, evropska razgibana pomlad leta 1939. vznemirjala.

Koren je mirno poslušal to kratko, a jedrnato pridigo. Vedel je, da bo prej ali slej prišlo do tega. Zato je mirno dejal:

"Saj bi jo lahko povabil v župnišče. Toliko odvečnega prostora imaš. Kaj pa ljudje vedo, ali sva poročena ali ne, saj jo imajo za mojo ženo. In v resnici to tudi je. Nisem jaz kriv, če je ne morem vzeti."

Zadravcu je vzdrlhtelo ohlapno lice, kar je bil znak skrajne razdraženosti.

"Tako," je naposled bruhnilo iz njega. "Ne samo, naj mirno gledam na divji zakon, celo zaskrivam naj ga pred ljudmi! Da se mi le upaš kaj takega svetovali!"

"Ah, kaj," je odgovoril Koren. "Pod kožo smo vendar vse rdeči. Saj jih gotovo tudi sam poznaš med svojimi brati, ki živijo z ženskami, in to klub vsem nedeljskim pridigam. Jaz tebe nisem vprašal, kako živis in kakop si živel z Magdo; kaj mi mar! Saj se razume, ko smo vse ljudje."

Zadravec je okamenel, dokler se naposled ni iztrgal iz ust:

"Pojd, nesnaga! In da mi nikanec več ne prestopiš tega praga!"

"Treba ti je kričati," je odvrnil Koren. "In še v teh časih! Danes, jutri bo prišla vojna. Morda se boš nekoč v enakih težavah na cesti spomnil name, kako si me metal čez prag. Prihajači časi, ko si danes še grof, jutri pa največji berač. Nisem te hotel žaliti ali pa ti svetovati, da se pretvarjam. Lahko pa bi bil mirno rekel ljudem, da je to moja žena. A ti začneš gnati hrup, kakor da se svet podira..."

"Pojd," ga je ustavil Zadravec. "Ne potrebujem tvojih nauk. Moja naloga je, da čuvam to faro. Kadar mi bo v verskih stvarih kaj nejasno, se bom obrnil drugam, ne nate. Zbogom." In obrnil mu je hrbet.

"Prav po nepotrebnem si zignal ta prizor," je reklo Koren. "Gabi se mi, da moram tu živeti kot prisklednik, rajši bi dobil službo danes kot jutri in ti bi mi jo lahko preskrbel, saj ste na vlasti. Prihajači taki časi, da bo moral še marsikdo iskati zavetja pri drugih ljudeh. — Kam pa naj pošlim Zofijo? Na cesto ali v javno hišo?"

"Tja, kjer si jo bil pobral. Ti pa pojdi za njo. Nisi služil domovini, nisi!"

"Tebi se je splačalo, zato si ji sluhni. Meni se ni. Enaka sva si — —."

Tedaj ga je Zadravec prijel za roko, sprevedel prek praga in zapri za njim duri.

Brez pomena je bilo, ko sta Cilenškova ponoc — podnevi kmet ne utegne — v postelji razpravljala, kako bosta zvišala najemino gospodu Korenu. Edino prva je bila redna. Kasneje nikanec niso prišli do tega, da bi napravili natančen obračun. Gospodu Korenu se je vedno mudilo, ali pa je take malenkosti prelagal "na drugič". Medtem pa se je dolg kaj lepo nabiral. Ne samo za stanovanje, marveč sta Korenova, prve mesece jemała pri Cilenškovi vse, kar je na kmetih dobrega: maslo, mleko za kavo, jajca, smetano, včasih tudi kakega piščanca. Kaj maledi je Zofija včasih plačala, po navadi pa ni imela "drobiča".

Prva dva meseca sta Korenova bila abonirana pri Slavicevih. Vsak opoldan in vsak večer sta skrbno napravljena šla po "pūrgi" mimo hiš in mimo župnišča proti gostilni. Hrana pri Slavici je bila dobra in obilna, ker je Slavici vsako soboto klal ali tele ali prašča za nedeljske obiskovalce, ko je dobršen del faranom pred mašo stopil najprej v gostilno na gulaž, juho ali pečenko. Mati Slaviceva pa se ni še nikdar v življenju tako potrudila kakor za gospo Zofijo.

(Dalje prihodnji)

AMERIŠKI MARINI (marines) na pohodu v Singtao na Kitajskem, kamor so bili poslani, da varujejo življenja svojih rojakov in njihova posestva pred zmagojočo kitajsko komunistično armado.

KOLIKO JEZIKOV JE NA SVETU

Učenjaki so ugotovili, da je danes okoli 2000 živilih jezikov, ki jih govore številni narodi po vseh predelih naše zemlje. Nekatere od teh jezikov govore milijoni in milijoni ljudi.

Prednjeazijska jezikovna skupina obsega več jezikov prednjih Azije. Indoarska jezikovna skupina pa obsega indijske in iranske jezike, ki poznaš vsi več razvojnih stopenj. Znan izraz za vse najstarejše idijische je sankrist.

Vsi navedeni jeziki so torej nastali iz skupnega praezika. Povsem drugega izvora pa so ostali jeziki. Iz centralne Azije so doma uralo altajski jeziki, med katere štejemo od evropskih jezikov finščino, madžarščino in estonščino. Ostali jeziki, ki se je zaradi japonskih osvajanj naglo razširil po daljnem vzhodu in se ga danes poslužuje že 75 milijonov ljudi.

Se stevilnejši so jeziki afriških plemen. Prej smo našeli le glavne. 75 milijonov Bantu črncev govori v 80 različnih jezikih, sudanski črnci severne Afrike pa so jezikovno še bolj neotni. Znanstveniki so namreč našeli, da 50 milijonov teh črncev govori okoli 450 različnih jezikov in narečij.

Zelo razširjen je hindustanski jezik, ki ga govori približno 40 milijonov Indijcev, uporablja pa ga vedno bolj po vsej Indiji, tako da se počasi razvija v glavnih jezikih velejih dežel. V južni Indiji govori tkim, jezik telegu 24 milijonov ljudi. Če odštejemo devet najbolj razširjenih indijskih jezikov, potem ugotovimo, da ostalih 214 jezikov govori okoli 75 milijonov ljudi. Vsak jezik govori približno 300 tisoč ljudi.

Skupino zase tvorijo kavkaški jeziki (gruzinski, češčenski, čerkenski, kaldejski), in jeziki vzhodne Azije (med njimi tibetokataški jezik). Jeziki afriških prebivalcev so enako številni. Khoi jezika sta bušmanski in hotentotski jezik, ostali jeziki so še bantu, sudanski in nilski jezik.

Razen vseh navedenih pa tvorijo samostojno skupino jeziki Avstralije in Polinezijskih otokov ter številni jeziki Indijcev v Ameriki. Vseh teh jezikov je neštejtih.

Razširjenost posameznih jezikov

Med vsemi temi jeziki so najpomembnejši svetovni ali mednarodni jeziki, katerih se poslužujejo ne samo člani enega naroda, temveč pripadniki več narodov.

Od slovanskih jezikov je svetovni jezik ruščina. Ta jezik bi moral postati splošni jezik za sporazumevanje med slovanskimi narodi, a je njega obvladanje pri mnogih slovanskih narodih še žal kaj slab, kar je posledica političnih razmer po prvi svetovni vojni. Tudi mi Slovenci se ne moremo dosti ponosati v tem pogledu in šele sedaj poskušamo nadomestiti to, kar smo v zadnjih tridesetih letih zamudili.

Ruščino govore danes pripadniki vseh narodov Sovjetske zveze, tako da se tega jezika poslužuje okoli 250 milijonov ljudi. Od tega števila je ruščina govorila za 90 milijonov ljudi matrin jezik.

Angleščina je materin jezik za narode po vseh delih sveta, tako za Američane, Angleže, Australce, Novozelandce, Južnoafričane in Kanadčane. Razen tega pa je angleščina razširjena kot občevalni jezik v Egiptu, po vseh angleških kolonijah Afrike, po Oceaniji in v Indiji. Vsekar je angleščina danes najbolj razširjen sveeovni jezik, saj ga govori najmanj 550 milijonov prebivalcev zemelj. Od teh je za okoli 200 milijonov matrin jezik.

Francoščino govore razen v Franciji, Svici in Belgiji še v severni Afriki, Severni Ameriki (Kanada) in Indokinji. Skupno govori francoščino okoli 110 milijonov ljudi: za 45 milijonov pa je francoščina materin jezik.

Tudi španški jezik je precej razširjen po svetu. Razen v Spa-

niji in preostankih njenih kolo-njih govori španško Srednja in Južna Amerika, izvzemši Brazilijo, skupno okoli 90 milijonov ljudi.

Holandski jezik govori okoli 60 milijonov prebivalcev našega planeta in to, razen na Holandskem, v južni Afriki (Buri) in v holandski Indiji.

Od evropskih jezikov je precej razširjen še portugalski jezik, dasi je pravih Portugalcev precej malo (okoli 9 milijonov).

Danes se tega jezika poslužuje okoli 50 milijonov ljudi, med njimi tudi 27 milijonov Braziljanov.

Močno pa sta izgubila na podenu nemščina, ki se danes govori samo v Nemčiji, Avstriji in Švici (okoli 80 milijonov ljudi) ter italijanščina, ki se razen v Italiji deloma govori še v Ameriki. Ta jezik sta prenehala biti svetovna jezik.

Izmed neevropskih jezikov je nedvomno na prvem mestu kitajski jezik, ki se ga v raznih načinah poslužuje preko 500 milijonov ljudi. Tudi arabsčina je precej razširjena. Za okoli 37 milijonov prebivalcev zemlje je materin jezik, razen tega pa jo govore po vseh muslimanskih deželah. Omenimo naj še japonski jezik, ki se je zaradi japonskih osvajanj naglo razširil po dalnjem vzhodu in se ga danes poslužuje že 75 milijonov ljudi.

Se stevilnejši so jeziki afriških plemen. Prej smo našeli le glavne. 75 milijonov Bantu črncev govori v 80 različnih jezikih, sudanski črnci severne Afrike pa so jezikovno še bolj neotni. Znanstveniki so namreč našeli, da 50 milijonov teh črncev govori okoli 450 različnih jezikov in narečij.

Kdor želi lahko pošlje paket mila direktno omenjenim domovom. To bo lep dar, ki bo prinesel zdravja in čistoče sirotom v teh dječjih ustanovah. Napravite paket trdnjo in ne pozabite navesti imena dežele v katero pošljete.

Zelo razširjen je hindustanski jezik, ki ga govori približno 40 milijonov Indijcev, uporablja pa ga vedno bolj po vsej Indiji, tako da se počasi razvija v glavnih jezikih velejih dežel. V južni Indiji govori tkim, jezik telegu 24 milijonov ljudi. Če odštejemo devet najbolj razširjenih indijskih jezikov, potem ugotovimo, da ostalih 214 jezikov govori okoli 75 milijonov ljudi. Vsak jezik govori približno 300 tisoč ljudi.

Vse ostale jezike pa govori zelo malo ljudi, malo vsaj v primeri s svetovnimi jeziki. V Evropi voda velika jezikovna pestrost, pa tudi drugod po svetu ni bolje. Posebno v Indiji nahajamo mnogo jezikov. Tudi na otokih Tihega Oceana govore neštejtje jezikov. Znani ruski raziskovalec Mikluho Maklje omembla v svojih potopisih, da ima na Novi Gvineji skoro vsaka vas svoj jezik in da se prebivalci dobro uro oddaljenih naselbin že ne razumejo več med seboj.

Vidimo torej, da vlada po svetu velika jezikovna pestrost in da je prizadevanje znanstvenikov, ustvaril enoten jezik za sporazumevanje vseh narodov zelo koristno, ker bi enoten jezik močno zbljaj najrazličnejše narode vsega sveta.

Bolnišnice v Evropi potrebujejo mila

Kampanja za zbiranje mila za potrebe evropske bolnišnice in zavode je opisana v ilustriranem magazinu "Look" z dne 7. decembra. Tam je pisano, da je kampanjo začel pisatelj Eric Mann, rojen na Dunaju, ki je zdaj v tej deželi, kjer je bil pre profesor zgodovine na Grinnell univerzi v Iowi, zdaj pa predava

Slovenski dom št. 86 SNPJ — praznovanje 41-letnice društva v soboto 7. maja v Swiss Club Hall, 639 Webster Ave.

Pioneer št. 559 SNPJ, plesna veselica v soboto 8. januarja, Northwest Hall, 2403 W. North ave.

Pioneer št. 559 SNPJ, plesna veselica v soboto 12. feb. v jednotni dvorani.

Francisco Ferrer št. 13

★ ★ KRITIČNA MNENJA, Poročila in razprave ★ ★

KLIC OB 10-LETNICI S. N. MUZEJA - REŠITE GA

Cleveland, O.—Pred par dnevi sem prejel pismo od direktorja Josepha Okorna, zapisnikarja gospodarskega odbora Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave., s katerim me pozivajo, da naj odselim iz Slovenskega narodnega doma zgodovinsko zbirko Matije Pogorelca in sicer do 1. januarja.

Pogorelc je mene izbral, da mu obvarujem njegovo zbirko, da se je ne uniči, kot to grozijo že dve leti direktorji SND, ki so se zakleli, da Slovenski narodni muzej razbijajo in uničijo.

Cel svet se vrti po nekakšnih naravnih, toda gotovih zakonih, v svojem tempu; svetovne države temeljijo na vrsti raznih civilnih postav, ki jih piše ljudstvo po svoje v raznih državah, kot komu odgovarajo; tudi naše bratske podporne organizacije imajo svoje konvencije, kjer si izdelajo pravila, ki so veljavna za članstvo in glavne odbornike v medkonvenčni dobi in po katerih se precej strogo ravnajo. Tako ima tudi naš Slovenski narodni dom, ki se je zadnji čas reinkorporiral pod imenom The Slovenian National Home Company, svoja pravila in resolucije, ki so bile sprejete na raznih letnih delničarskih konferencah in nikdar preklicana. Ta pravila in resolucije so v veljavni za delničarje in za direktorje SND tudi danes prav tako, kot ob času sprejetja istih. Toda sedanji direktorji enostavno ignorira pravila in resolucije in brez umno v svoje lastne zaključke, ki niso ne veljavni in ne v korist delničarjev in ne v ponos ameriškim Slovencem.

Tako mi je znano, da je bila dne 12. januarja 1939 leta sprejeta resolucija na redni letni delničarski konferenci, katero sem spisal in predložil jaz, tukaj podpisani, za ustanovitev Slovenskega narodnega muzeja in zato vem tudi sedaj, kaj pišem in mislim o tem.

Tista resolucija se glasi: "Mi,

zbrani zastopniki društev delničarjev in posamezni delničarji SND na St. Clair Ave., v Cleve-

landu, O., pričujoči na letni delničarski seji dne 12. januarja 1939, uvidevamo koristnim in potrebnim pričeti z zbiranjem, hranjenjem in razkazovanjem raznih predmetov, spisov itd., iz našega ameriško-slovenskega društvenega in privatnega življenja za Slovenski narodni muzej v Ameriki, kot rekord našega dela in prizadevanja, skupin in posameznikov, v svrhu studije in razkazovanja ter ohranitve raznih dragocenosti našim potomcem.

"Vsled tega pooblaščamo di-

rektorij SND, da po svoji naj-

boljši uvidevnosti podvzame po-

trebne korake, da z zbiranjem v

muzej spadajočih predmetov ta-

kot prične in da stopi v zvezo z

organizacijami in posamezniki,

da prepuste zanimive predmete,

ki jih je vredno ohraniti za bo-

dočnost, SND, ki s tem prične razvijati Slovenski narodni mu-

zej v Ameriki.

"Slovenski narodni dom na St. Clair Ave. se zavezuje sprejeti predmete za v muzej skrbno hraniti ter v dogledni dobi razkazovati, ko se zbere dovolj zanimivega gradiva, po načinu standard muzejev."

"Sprejeto na redni delničarski seji dne 12. januarja 1939.

Erazem Gorshe, predlagatelj.

Ta resolucija je danes še prav tako v veljavni, kot je bila vsa le-ta, odkar je bila sprejeta. Tedaj je glasoval samo eden proti njej, vse drugi navzoči so bili zanje.

Polagoma pa so prišli v direktorij SND ljudje, katerih cilj je iztrebiti iz doma vso prosveto. Ukinili so že Prosvetni klub SND, Slovensko šolo in sedaj so napovedali "likvidacijo" Slovenskega nar. muzeja. Pisali so dne 9. dec. Matiji Pogorelcu, da naj imenuje pooblaščena, ki naj bi prevzel njegovo zbirko.

Ampak, predno pojasnimi javnosti zaključke našega direktorija, naj tukaj priobčim še drugo resolucijo o muzeju, ki sem jo predložil redni letni delničarski konferenci dne 11. februarja 1940 leta. To vsled tega, ker že takrat direktorij SND ni hotel financirati Slovenskega narodnega muzeja in sem moral iskati tudi finančno pomoč in podporo povsod, pri vseh slovenskih bratskih podpornih organizacijah, društvih in posameznikih po vsej Ameriki. Ta druga resolucija, ki predvideva, kako se bo muzej finančno, se dobesedno glasi tako: "Resolucija. Ker je Slovenski narodni muzej, ustanovljen 12. januarja 1939 leta, potom sprejetja dozdevne resolucije na redni delničarski seji Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave., smatram, kot splošna narodna Ustanova, tika-joca se vseh Slovencev v Ameriki, in

štev delničarjev in posamezni delničarji Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave., v Clevelandu, Ohio, pričujoči na redni delničarski seji dne 11. januarja 1940, pooblaščamo in na-lagamo bodocemu direktoriju S. N. Doma, da ima pravico in dol-

žnost prisiti za finančno pomoč v imenu Slovenskega narodnega muzeja vse slovenske, odnosno jugoslovanske podporne, gospodarske in kulturne organizacije, društva, Narodne domove in po-

sameznike, na način in ob času, ki se direktoriju SND uvidi naj-

bolj umesten, in

"da se vsi darovi in dohodki, nabrani skupaj v podporo Slovenskega narodnega muzeja na- ložijo v posebni sklad, kateri se sme rabiti izključno samo za razvoj, nabava opreme in vzdrževanje muzeja, ki je pod direktornim nadzorstvom direktorija S. N. Doma, in

"dalje se nalaga dolžnost bo- dočemu direktoriju, da naprosi vse slovenske, odnosno jugoslo-vanske podporne organizacije in vse druge slovenske časopise, oziroma njih urednike, da dovo-

lijo v svojih kolonah listov agi-

titati za finančne prispevke za v-

korist Muzeja in za zbiranje predmetov in stvari za v Muzej,

da in uredniki listov sami apelli-

rajo na slovensko javnost in pri-

poročajo, če ima kdo kakšne

zbirke starin, knjige, časopise

ali druge predmete, da jih izro-

če v varstvo Muzeju.

Brž, ko so se direktorji mene iznibili, so zaceli ruvariti bolj javno proti Slovenskem narod-nem muzeju. Jaz sem moje sta-

lišče pojasnil v listih še v maju 1947 leta, toda od javnosti ni bilo pravega odmeva.

Direktorij SND sme poveriti vsa ta dela, zapadena v tej in v prvi resoluciji, Prosvetnemu osdeku direktorja ali Prosvet-

nemu klubu SND, da delo in na-

logi izvrši.

Sprejeto na redni delničarski seji S. N. Doma na St. Clair Ave., Cleveland, Ohio, dne 11. januarja 1940.

Erazem Gorshe, predlagatelj."

Ta resolucija je bila tedaj so-

glasno sprejeti in po njej sem se

ravnal, kot tajnik in arhivar

muzeja skozi prvi osem let. Di-

rektorji SND so se očitljivo te-

daj strinjali z ustavovitvijo Slo-

venskega narodnega muzeja v

Ameriki, dasi posamezniki niso

zanjam nikdar delali in ne prispe-

vali denarja, razen par izjem.

Tudi sabotirali so Muzej, vsa-

niso sedem let domov nadzorni-

ki pregledali in podpisali poslov-

nih knjig S. N. Muzeja. To se je

zgodilo prvič šele na mojo za-

tevno dne 7. januarja 1946 leta.

Ti dve resoluciji sta še danes

v veljavni prav tako, kot ob spre-

jetju, ju ni preklicala do sedaj

še nobena redna ali izredna del-

ničarska konferenca SND. Kljub

mojemu velikemu delu za to

Ustanovo, so mene enostavno vr-

gli ven, kot izčez cujno; vzel

si mo na diktatorski način urad-

rektorija S. N. Doma, ker je že tudi že skrajni čas, predno nam zapravite celotni Slovenski narodni dom. Uničili ste Prosvetni klub SND, Slovensko šolo, ki je obstojala 23 let in bi se prav lahko nadaljevala, sedaj ste na-povedali "likvidacijo" Slovenskemu narodnemu muzeju, za katerega niste osebno nikdar nič prispevali, razen par izjem. Kam vse to vaše delo vodi? Kaj vendar mislite?

Upam, da bodo lostniki "certifikatov" sedanjega SND toliko razsodni na prihodnji delničarski konferenci, ki se vrši v januarju, da bodo pošteno obračnali z vsemi preganjalci pros-te, šole in muzeja. Do takrat pa vas varujejo še razni civilni zakoni, ki nam garantirajo, da se zgodovinska zbirka enega naroda ne uniči kar tako, kot si misli peščica domišljavi direktorjev.

Vaša pisma in moje odgovore bom na željo delničarjev prečital na konferenci, da se navzoči

seznanite s sedanjim načinom gospodarstva v domu, katerega niste sami zgradili in ni vaš, smo delali in še delamo zanj tudi drugi, in kot različni delavci za dom smemo tudi drugi reči še kakšno besedo. Priponitni momam se to, da je v direktoriju pi-čela tretjina poštenih direktorjev, ki se ne strinjajo z večino, toda so v manjšini in si ne morejo pomagati iz zagate.

Zgodovina uči, da će nekdo unici zgodovinsko zbirko nekega naroda, s tem postane izdajalec dotičnega naroda. Jaz ne bi moral, da bi imeli med direktorji SND izdajalce naših otrok in ameriških Slovencev. Zato se trudim in delam, da se ohrani vsak košček zgodovine, ki je zbrana in shranjena v arhivih S. N. Muzeja. Če ste pa že zavojili ali uničili, boste pa pojasnili vi! Na svodenje na konferenci SND!

Erazem Gorshe.

MAKSIM GORKI:

Kako so prijeli Semago

(Konec)

"Kaj bi ne bilo gonje, bi te že lahko kam vtaknil, toda, vidiš, gonja! Kaj naj tu počнем? Ničesar, bratec, ničesar ne morem. Oprosti; prosim te! Nedolžna duša si, a tvoja mati — zver. Ko bi vedel, katera je, bi ji rebra polomil in vsa jetra iztrgal, da bi se spamerovala in drugič več ne morela. Treba je vederi, koliko človek sme. Eh, ti zloženka prekleta, trikletka duša, da bi se v zemljo vdrla, da bi ti zemlja izvrgla kosti, hudičevi hčeri, da bi tejetka požrila! Ah! Rodiš, pa vržeš za plot! Ali bi ti populil lase! Ti bom že dal, svinja! Vedeti bi morala, da se v takih noči in mokroti otroci ne razmetavajo po cestah, ko so takaj slabici, da se zadušijo, če jim sneg napolni usta. Koza, suho nosi si izberi pa odvrži svojega otroka! V suhi noči! In živelobi, a kar je glavno, ljudje bi ga našli. Mar hotijo ljudje v takih nočeh po ulicah? Eh, eh, tit!"

Ko se je Semaga prav na tem mestu svojega hujšanja spet vrnil k najdenemu in ga znova vzel na roke, se ni ovedel, da ga je k temu zavrel njegov gognjanje, na račun najdenčeve materne. Pritisnil ga je k sebi prav na prsi in se znova prav po pasje znesel nad materjo. Stopil je dalje, navdala ga je žalost, zbegalo ga je sočutje do otroka. Bil je tedaj že sam beden kakor otrok.

Najdenec se je slabotno pre-

mikal in zamolklo civilni. Težko

sukno plašča in močna Semagina ruka sta ga dušila. Pod plaščem

je imel Semaga samo raztrgano

srce. Zato so njegove prsi za-

čutile živo topilo malega otro-

škega telesa.

"Ah, ti si živ!" je zamrmral Semaga gredoč po snegu nekam naprej po ulici. "Nič ni to prav, bratec! Kam pa bom s teboj? To je tisto. A tvoja mati... Ne kočnjac se, lezi! Padel boš!"

Toda dete se je krivenčilo in Semaga je začutil, kako se je skozi luknjo na srajci toplo de-

čice ličice tri ob njegove prsi.

In Semaga se je naenkrat pre-

ustavlil in skoraj glasno za-

šepetal: "Pa otrok išče grudi!

Materine prsi... Za boga! Ma-

terine prsi..."

Semaga je celo vzdruhel spričo nečesa, ali zaradi nekega sramu ali zaradi nekega strahu, vse-kakor zaradi nekega čudnega in močnega občutka, ki mu je ganil

sreco.

"Da, ko bi bil mati! Ah, ti bra-

te! No, pa kaj hočeš! In kaj po-

čneš z menoj? Bratec, jaz sem vojak, jaz sem razbojnič, če naj rečem pravo..."

Sovjetska unija ima o "mrzli vojni" z zapadom svoje privatno mnenje.

V časopisu naše dežele je začrtevanje dan za dnem, da je se danje svetovne krize le Sovjetska unija kriva.

O tem so vprašali Josipa Stalina, ki je dejal na dana mu vprašanja, da smo za ves svetovni nepokoj mi krivi — namreč Zed. države, Anglija in druge kapitalistične države.

Počelo o tem pravlj:

Inozemskim dopisnikom v Moskvi so izročili v zunanjem ministru vprašanja, ki jih je dopisnik "Pravde" postavil generalizmu Stalini, in njegove odgovore:

Prvo vprašanje: "Kako ocenjuješ vi rezultat diskusije v Varnostnem svetu glede položaja v Berlinu ter postopanje britanskega, ameriškega in francoskega predstavnika v tem vprašanju?"

Odgovor: "Smatram jih kot pojave napadalnega značaja politike angleških, ameriških in francoskih vodilnih krogov."

Drugo vprašanje: "Ali je res, da je v avgustu 1948 prišlo do sporazuma med štirimi državami o vprašanju Berlina?"

Odgovor: "Res je. Znano je, da je 30. avgusta prišlo v Moskvi do sporazuma med predstavniki Sovjetske zveze, ZDA, Velike Britanije in Francije z namenom, da se podvzamejo istočni ukrepi za odpravo omejitev prometa z ene strani in

da se z druge strani v Berlinu uvede nemška marka sovjetskega področja kot edini denar. Ta dogovor ni prizadeval prestiža nikogar, upošteval je interes strank in jamčil možnost nadaljnega sodelovanja. Toda vlad ZDA in Velike Britanije sta začeli svoje predstavnike v Moskvi in izjavili, da dogovor ne obstaja, t.i. prekršili sta ga s tem, ko sta odločili, da predložita vprašanje Varnostnemu svetu, kjer razpolagajo Anglo-američani z zagotovljeno večino."

Tretje vprašanje: "Ali je res, da je pred kratkim med razgovori v Parizu prišlo ponovno do sporazuma glede položaja v Berlinu, preden je bil ta predložen Varnostnemu svetu?"

Odgovor: "Da, res je. Argentinski predstavnik Bramuglia, ki je bil hkrati predsednik Varnostnega sveta in ki je v imenu drugih prizadetih držav vodil neuradna pogajanja s tov. Višinskim, je namreč imel v rokah načrt za rešitev berlinskega vprašanja, toda predstavniki Zed. držav in Velike Britanije so ponovno proglašili ta dogovor, ko nobstoječ."

Cetrti vprašanje: "Ali je res, da bo obrazložiti vzroke tega ne-sporazuma?"

Odgovor: "To se pojasnjuje z dejstvom, da tisti, ki stremijo po napadalni politiki v ZDA in Veliki Britaniji, se ne smatrajo zainteresirane pri sklenitvi dogovora ali pri sodelovanju s Sovjetsko zvezo. Ne želijo nobenega dogovora v nobenega sodelovanja, pač pa 'razgovore' o dogovoru z namenom, da te razgovore razbijajo in da zvalijo na Sovjetsko zvezo krvido, da bi tako dokazali, da je sodelovanje s Sovjetsko zvezo nemogoče. Vojni hujškači, ki želijo sprožiti nov sporad, se bolj kot vsebojno sporazuma ali sodelovanja s Sovjetsko zvezo, ker politika sporazuma z našo državo spodkopava njihove pozicije in napravlja napadalno politiko

teh gospodov brezpredmetno. Prav iz tega vzroka so se razbili že sklenjeni dogovori in predstavniki teh vlad so s postavljanjem vprašanja Berlina pred Varnostni svet sami kršili ustavno listino Organizacije združenih narodov. V Varnostnem svetu razpolagajo z zagotovljeno večino, pred katero lahko "dokažejo" vse, kar hočejo. Toda čemu vse to? Zato, da se dokaže nemožnost sodelovanja s Sovjetsko zvezo in potrebu po novi vojni, in da se tako pripravijo potrebni pogoji za to vojno. Sedajšnja politika ZDA in Velike Britanije je napadalna politika.

Peto vprašanje: "Kako je treba gledati na postopanje predstavnikov šestih držav v Varnostnem svetu: Kitajske, Kanade, Argentine, Kolumbije in Srbije?"

Odgovor: "Očitno podpirajo napadalno politiko."

Sesto vprašanje: "Do česa to lahko dovede?"

Odgovor: "To lahko dovede samo do sramotev poraza hujškačev na novo vojno. Churchill, glavni med njimi, je že zgubil zaupanje svojega naroda in demokratične sil v svetu. Ista usoda čaka vse druge. Naroč se še predobro spominjajo strahot zadnje vojne in sile javnega mnenja, ki so naklonjene miru, so premočne, da bi jih Churchillovi učenci lažko pogazili.

Zbeganost v taboru vojnih hujškačev

Stalinove izjave se zaradi osvetlitve ozadja nesporazuma glede berlinske krize" pred O. Z. N. postavile ob zid sicer go-stobesedne vodilne diplome zapadnega tabora.

Spršč razkritij, s katerimi je nastopil Stalin, je marsikateri diplomatski zagovornik vojnih hujškačev, ko se je lotil komentirati Stalinove izjave, začel v nerodna protislovja, "zvrčanje odgovornosti ali pa v osorne, kaj male diplomatske izraze, ki kažejo, da je Stalin zadel v živo."

Ko so novinarji v palači Chailot v Parizu, kjer so zasedanja OZN, zvedeli za Stalinove izjave, so začeli iskat stike z raznim ameriškim, angleškim in francoskim ter "nevrtnim" diplomati, v prvi vrsti pa z Bramuglijem, ki je predstoval v berlinski zadevi, toda nikomur se niso mogli približati. Ko pa sta končno neki poljski in italijanski novinar naleteli na ameriškega delegata Ješupu, jima je ta priznal, da je sporazum o Berlinu obstajal, pa da so ga Angleži odklonili. Na poznejši seji je isti Jessup dejal, da sta sporazum, ki sta ga dosegli Bramuglia in Višinskemu, odklonili dve delegaciji. Angleški zastopnik na seji je takoj pristavil, da sta ti dve delegaciji bili kitajska in argentinska, torej tudi delegacije države, kateri pripada Bramuglia, ki je sporazum z Višinskim sklenil. Francozi seveda nočejo imeti ničesar s stvarjo in pravijo, da jim niso znani razlogi, zakaj Amerika in Anglija nista sprejeli sporazuma Višinskem-Bramuglia. Sam Bramuglia pa ni hotel dati nobene izjave, zatrjujoč, da je rešitev "berlinske krize" še vedno možna in da je celo več poti do nje.

Vse to opeljanje in vsa ta zbe-ganost zapadnih diplomatov pa samo potrjuje 1.) obstoj sporazuma o Berlinu, katerega so ne-kateri diplomati hoteli zakriti in

CONGRESSMAN DRIPP

BY YOMEN

"OF COURSE BUSTER DRIPP IS ON MY PAYROLL.
HE BRINGS ME THE PAPERS EVERY DAY."

2.) da s tem, ko zvrčajo krvido drug na drugega, zapadni diplomiati odkrito svojo slabajoče kolonialne sile, so podjavljena ljudstva ostala na celiču in se bore dalje za svobodo na svojo roko in s svojimi močmi.

Tudi na Kitajskem ne morejo ZN ničesar opraviti, zato se bo civilna vojna v njih nadaljevala, dokler ena ali druga stran ne podleže. Bržkone je bilo že konec, ako bi Ciang Kajškov režim ne začel z orožjem in z raznim blagom ameriška vlada. Sedaj mu več toliko ne pomaga, ker izgleda položaj zanj brez-upen.

Tako smo od starega (minulega) leta poddedovali vse kar je imelo — všeči "mralo vojno" — poleg raznih "vrocih" vojn, ki se vrne po svetu.

KOMENTARIJ

(Konec s 1. strani.)

skrbni za varnost Sueškega kanala kar odkrito postaviti na stran Arabcev in jim pomagati v vojni proti Izraelu. V Washingtonu bi mnogi ne imeli nič proti temu — toda Židje so v Zed. državah nemočni političen in gospodarski faktor in novo državo Izrael oni finančirajo. Ako bi tega ne bilo, bi Židje v Palestini bili le navadna brezpravna kolonija.

Mnogi v organizaciji ZN so si resno prizadevali palestinski problem rešiti saj do srede decembra. A je ostal kar je bil — sod smodnika.

Spletak z Balkonom

Preko morja od arabskih dežel je Grčija, kjer je sedaj več gerilcev kakor pa jih je bilo pred enim letom, oziroma v času ko je prišla na pomoč koruptni grški monarhiji Trumanova doktrina z ameriškimi dolari. In tako so ameriški ter angleški delegati sedaj znova zatrjevali, da se civilna vojna v Grčiji nadaljuje vsed tega, ker pomagajo grškim gerilcem Jugoslavijo, Albanijo in Bolgarijo. ZN so tem deželam dale ukor, ki pa ga niso sprejele. Pravijo, da le Amerika res pomaga, seveda ne gerilcem temveč taki grški vladci, katere ljudstvo ne mara. Tega mnenja so tudi mnogi američki reporterji, ki so bili na Grčem.

Na Madžarskem so arretirali katoliškega primata kardinala Josipa Mindzentyja. Obtožen je špijonaže, špekuliranja z valutami in ruvarjenju proti obstoječi ogrski vladni, v kateri dominirajo komunisti. Dalje obtožnica pravi, da je to kardinal paktiral z Oknom Habsburškim, ki se vedno upa, da se bo pokojna avstro-ogrška monarhija spet obnovila in on postane njen cesar.

Vlada oblijubuje, da bo obravnavna javna in da bodo smeli o njih zastopniki vnanjega tiska svobodno poročati. V katoliškem svetu je ta arretacija povzročila veliko vzrušenja in tudi na državnem departement se je oglasil s protestom. Papež Pij XII. pa je izobčil iz katoliške cerkve vse, ki so imeli kaj opraviti z arretacijo kardinala Mindzentyja in izobčeni bodo oni, ki ga bodo sodili. Da-lj bo to kaj zaledjo je vprašanje. Kajti katoličani avuje kardinalne česte in obozojujejo, ne pa preganjajo.

Madžarska vlada pravi, da je pripravljena skleniti spravo in pakt s katoliško cerkvijo, kakor ga je z luteransko, kalvinistično in židovsko cerkvijo. Iz Budapešte je bilo dne 1. januarja poročano, da se je oglasil pri predsedniku madžarske republike msgr. Bela Vitz ter mu vozel

srečno in veselo novo leto. In ob enem, da je katoliška cerkev pripravljena na spravo. Bela Vitz je v poročilu označen za nadškofovskega vikarja v Budimpešti. Dejal je, da govor v imenu cerkve. Iz poročil iz Rima pa je razvidno, da v Vatikanu se niso pripravljeni na kako potovanje.

teh gospodov brezpredmetno. Prav iz tega vzroka so se razbili že sklenjeni dogovori in predstavniki teh vlad so s postavljanjem vprašanja Berlina pred Varnostni svet sami kršili ustavno listino Organizacije združenih narodov. V Varnostnem svetu razpolagajo z zagotovljeno večino, pred katero lahko "dokažejo" vse, kar hočejo. Toda čemu vse to? Zato, da se dokaže nemožnost sodelovanja s Sovjetsko zvezo in potrebu po novi vojni, in da se tako pripravijo potrebni pogoji za to vojno. Sedajšnja politika ZDA in Velike Britanije je napadalna politika.

Peto vprašanje: "Kako je treba gledati na postopanje predstavnikov šestih držav v Varnostnem svetu: Kitajske, Kanade, Argentine, Kolumbije in Srbije?"

Odgovor: "Očitno podpirajo napadalno politiko."

Sesto vprašanje: "Do česa to lahko dovede?"

Odgovor: "To lahko dovede samo do sramotev poraza hujškačev na novo vojno. Churchill, glavni med njimi, je že zgubil zaupanje svojega naroda in demokratične sil v svetu. Ista usoda čaka vse druge. Naroč se še predobro spominjajo strahot zadnje vojne in sile javnega mnenja, ki so naklonjene miru, so premočne, da bi jih Churchillovi učenci lažko pogazili.

7. SNPJ, Chicago, Ill. \$36.00
8. SNPJ, La Salle, Ill. 6.00
9. SNPJ, Johnstown, Pa. 12.00
10. SNPJ, Cleveland, O. 12.00
11. SNPJ, Sygan, Pa. 12.00
12. SNPJ, So. Chicago, Ill. 12.00
13. SNPJ, Bridgeport, O. 12.00
14. SNPJ, Waukegan, Ill. 12.00
15. SNPJ, Pueblo, Colo. 12.00
16. SNPJ, Cleveland, O. 12.00
17. SNPJ, Ambridge, Pa. 12.00
18. SNPJ, Indianapolis, Ind. 12.00
19. SNPJ, Braddock, Pa. 6.00
20. SNPJ, Chicago, Ill. 12.00
21. SNPJ, Moon Run, Pa. 6.00
22. SNPJ, Midway, Pa. 6.00
23. SNPJ, La Salle, Ill. 6.00
24. SNPJ, West Allis, Wis. 6.00
25. SNPJ, Imperial, Pa. 6.00
26. SNPJ, Chisholm, Minn. 5.00
27. SNPJ, Pittsburgh, Pa. 12.00
28. SNPJ, Waukegan, Ill. 12.00
29. SNPJ, Gallop, N. Mex. 12.00
30. SNPJ, Detroit, Mich. 18.00
31. SNPJ, Forest City, Pa. 12.00
32. SNPJ, Cleveland, O. 12.00
33. SNPJ, Canonsburg, Pa. 18.00
34. SNPJ, Universal, Pa. 12.00
35. SNPJ, Cleveland, O. 6.00
36. SNPJ, E. Helena, Mont. 6.00
37. SNPJ, Euclid, O. 6.00
38. SNPJ, Milwaukee, Wis. 12.00
39. SNPJ, Willard, Wis. 6.00
40. SNPJ, Gross, Kansas 6.00
41. SNPJ, Belaire, O. 6.00
42. SNPJ, Elly, Minn. 6.00
43. SNPJ, Walsenburg, Colo. 6.00
44. SNPJ, Cleveland, O. 12.00
45. SNPJ, Baggaley, Pa. 6.00
46. SNPJ, Warren, O. 6.00
47. SNPJ, Gowanda, N. Y. 12.00
48. SNPJ, Sheboygan, Wis. 12.00
49. SNPJ, Power Point, O. 6.00
50. SNPJ, Pursglove, W. Va. 6.00
51. SNPJ, Windsor Hts., W. Va. 6.00
52. SNPJ, Arma, Kansas 12.00
53. SNPJ, Cicero, Ill. 6.00
54. SNPJ, Euclid, O. 6.00
55. SNPJ, Detroit, Mich. 12.00
56. SNPJ, Cudahy, Wis. 8.00
57. SNPJ, Barton, O. 6.00
58. SNPJ, Girard, O. 12.00
59. SNPJ, Aliquippa, Pa. 12.00
60. SNPJ, Milwaukee, Wis. 6.00
61. SNPJ, Cleveland, O. 6.00
62. SNPJ, Milwaukee, Wis. 12.00
Federacije SNPJ:
Kansas 12.00
Western Ohio 12.00
Fayette-Green County, Pa. 12.00
Zapadna Pennsylvania 12.00
Vzhodni Ohio in W. Virginia 12.00
West Moreland County, Pa. 12.00
Cleveland, Ohio 6.00
Minnesota 6.00
Društvo SJZ:
1. JPZS, Milwaukee, Wis. 12.00
2. SDZ, Cleveland, O. 6.00
3. SDZ, Cleveland, O. 6.00
4. SDZ, Cleveland, O. 6.00
Klub JSZ:
1. Chicago, Ill. 6.00
114. Detroit, Mich. 12.00
118. Canonsburg, Pa. 12.00
Druge organizacije:
Pevski zbor "Zarja", Cleveland, O. 12.00
Pevski zbor "Jadranc", Collinwood, Ohio 12.00
Pevski zbor "Naprek", Milwaukee, Wisconsin 10.00
Dramski klub "Anton Verovsek", Cleveland, Ohio 12.00
Dramski klub "Ivan Cankar", Cleveland, Ohio 6.00
Dramski klub "Slovenija", Barberon, Ohio 12.00
Dramski društvo "Soča", Strabane, Pa. 12.00
Gospodarski odsek SND, Waukegan, Ill. 12.00
Citalica SND, Milwaukee 12.00
Citalica SND, Collinwood, O. 6.00
Krožek št. 1, PSWA, Cleveland, Ohio 12.00
Krožek št. 2, PSWA, Cleveland, Ohio 6.00
Krožek št. 8, PS, West Allis, Wiscons. 6.00
Gospodarski odsek društva št. 138, Strabane, Pa. 6.00
Citalica SND, Milwaukee 12.00
Citalica SND, Collinwood, O. 6.00
Krožek št. 1, PSWA, Cleveland, Ohio 12.00
Krožek št. 2, PSWA, Cleveland, Ohio 6.00
Krožek št. 8, PS, West Allis, Wiscons. 6.00
Gospodarski odsek društva št. 138, Strabane, Pa. 6.00
Citalica SND, Milwaukee 12.00
Citalica SND, Collinwood, O. 6.00
Krožek št. 1, PSWA, Cleveland, Ohio 12.00
Krožek št. 2, PSWA, Cleveland, Ohio 6.00
Krožek št. 8, PS, West Allis, Wiscons. 6.00
Gospodarski odsek društva št. 138, Strabane, Pa. 6.00
Citalica SND, Milwaukee 12.00
Citalica SND, Collinwood, O. 6.00
Krožek št. 1, PSWA, Cleveland, Ohio 12.00
Krožek št. 2, PSWA, Cleveland, Ohio 6.00
Krožek št. 8, PS, West Allis, Wiscons. 6.00
Gospodarski odsek društva št. 138, Strabane, Pa. 6.00
Citalica SND, Milwaukee 12.00
Citalica SND, Collinwood, O. 6.00
Krožek št. 1, PSWA, Cleveland, Ohio 12.00
Krožek št. 2, PSWA, Cleveland, Ohio 6.00
Krožek št. 8, PS, West Allis, Wiscons. 6.00
Gospodarski odsek društva št. 138, Strabane, Pa. 6.00
Citalica SND, Milwaukee 12.00
Citalica SND, Collinwood, O. 6.00
Krožek št. 1, PSWA, Cleveland, Ohio 12.

Just Things

By Clarence Zaitz

Recently I was browsing around our stockroom and I came across a big bunch of good books.

I began to think—gee whiz! These books aren't doing anybody any good just setting on the shelves. I had an idea. Being that we have a large supply of books on hand that I think would interest you, and as they aren't doing anybody any good here; plus the fact that we are in the last stages of our campaign to raise funds to keep the PROLETAREC in publication—why not sell these books and do everybody a good deed. Get rid of the books; make people happy with good reading, and get more money to add to the sustaining fund of the paper.

I decided to talk to the editor and find out if I couldn't reduce the prices or something—maybe even throw in a free book or two with every order we get. Well, he sort of liked the idea, and I got all enthused, so I began digging through the volumes of books, taking inventory to find just what we had. The trouble was that I'd pull a book off the shelf, start thumbing through it, and before I knew it, I'd get interested in it and forget all about my work. When I got through, I even bought a couple of books myself!

Say, I'll bet that there are some of you that just got elected to some office at the annual elections of your lodge. Or maybe you didn't, but you don't exactly like the way the meetings are run. Well, I'll tell you about a little book that you can get for just a dollar, that will be a great help to you. It's a regular handbook on how to hold meetings. It gives all the rules for parliamentary procedure . . . Oh heck, I haven't got the space to tell you all about it, but I'm sure that if you want your lodge meetings done in a business-like fashion, just get the book called ROBERT'S RULES OF ORDER by Henry M. Robert. It has a good cloth cover, and has over three hundred pages of information that will never cease being useful. Think it over, it is really worth the \$1 you have to pay for it. In fact it is worth much than that.

I'm sure there are a lot of you youngsters that would like to learn Slovene more fluently. Maybe you can speak it, and understand it, but you can't read or write it. I'm going to tell you of a combination that will be the best investment you ever made. I'm talking about the ENGLISH - SLOVENE READER and the ENGLISH-SLOVENE DICTIONARY, both by Dr. F. J. Kern. With this great combination you can learn to read and write Slovene just as good as ever. I guess when you looked at the price list and saw that, the reader cost \$2 and the dictionary \$5, you thought you were sunk, and wouldn't be able to afford the combination. Yes, I had that in mind, too, so I managed to get a special combination offer for you of only \$5.

Don't forget, with ever order that comes in, I'm going to give you one valuable book absolutely free. So you are really getting a bunch of bargains. You get the books at new reduced rates in the first place; you get them at reduced combination rates in the second place; and in the third place you get an extra book absolutely free!

ST. LAWRENCE SEAWAY PROJECT

The St. Lawrence Seaway Project, which has been kicked around for so many years now, has just received new encouragement from two large Middle Western corporations. In recent letters to Senators Taft and Bricker, George M. Humphrey, president of the M. A. Hanna Company, hitherto a strong opponent of the scheme, admits a change of mind and asks that the matter be given "thoughtful review." The chairman of the Republic Steel Corporation has taken the same line. Both concerns have large interests in the ore fields of the Lake Superior region, which are now within sight of exhaustion. The most hopeful alternative sources of supply are the huge newly discovered deposits in northern Quebec and Labrador which the Hanna concern is developing in partnership with Canadian interests. Without the proposed waterway, the American steel

industry, as it becomes increasingly dependent on these and other foreign mines, would tend to shift its plants to the Atlantic seaboard. Economically, such a move would be wasteful, since the Midwest steel centers lie nearer coal supplies and the Great Lakes ports have built up vast facilities for bulk handling of ore; socially, it would be disruptive, necessitating wholesale migration of labor and creating new ghost towns. And from the defense point of view, as Major George Fielding Eliot has pointed out, it would be much easier to protect ore-carriers moving up the St. Lawrence than down the Atlantic coast. The power aspect of the St. Lawrence project is also becoming a matter of urgency. For these and other equally persuasive reasons, we look to the Eighty-first Congress to act on this question.

REFLECTIONS

By Raymond S. Hofses

SOCIALISTS WHO STILL believe in a planned and regulated economy must have found themselves in — perhaps reluctantly — agreement with columnist George E. Sokolsky when he inveighed against the Supreme Court's ban of a basing point system of pricing commodities.

In case you don't know, the basing point system is an arrangement under which the freight rate of an article of national distribution is averaged in such a manner that the seller can charge a fixed price for the same product anywhere in the nation, regardless of the fact that it costs more to deliver the goods to a customer who lives 3,000 miles across the country than to the fellow who lives just around the corner.

Sokolsky points out that the Court's edict necessitates selling-price differentials and he foresees a wave of competition, based upon geographical advantage, which he contends will be bad for society as a whole.

WHILE SOCIALISTS CAN see Sokolsky's point, it is also a fact that he is inconsistent when he objects to the Court's ruling, since he is one of the majority of people who speak and vote as though they believe in the kind of so-called "free" competitive economy which capitalism has become.

Socialists, on the other hand, can consistently oppose the general proposition of reviving competition and killing monopolies as such because they always have advocated a system and planning and never have viewed bigness as an evil in itself.

I THEREFORE TAKE a separate paragraph to emphasize for the multi-million time that the monopolies are evil only because they are PRIVATELY owned and conducted primarily for the profit of their private owners. If the people owned the trusts, and if the general economy were conducted for the general welfare, the full benefits of bigness—which now increase the wealth and power of a few—would be enjoyed by everybody.

THE POSTAL SYSTEM is an example of one monopoly that functions for public service rather than for private profit.

Surely neither the Supreme Court nor the American people would want to apply a competi-

SHOCKING!

The "E. C. A." this week made the sensational charge that Britain, Holland and Belgium are sending back to the United States, in the form of "scrap," about 20 per cent of all the aluminum and lead which Uncle Sam supplied those countries under the Marshall plan.

Those two metals are scarce here, so American businessmen pay high prices for the "scrap," the E. C. A. said. That hits the American people in two ways:

First, they are taxed to buy the metals for the three foreign nations. Second, the high prices those countries get for the "scrap" boost the cost of products made from the metals and bought by American consumers.

LIFTED AND SIFTED

THE HOUSE-SENATE economic subcommittee, after studying the election returns, has finally decided to investigate exorbitant profits.

The facts are known. Profit figures have been published by the Commerce Department and other government agencies, proving conclusively that business and industry have been gouging the people. The corporations, according to these government figures could raise wages and salaries, cut prices and still make two or three times as much profits as they did before the war.

But the subcommittee has not been studying these known facts. Instead, it has made an amazing new discovery. That discovery is that corporations have been "overstating" their profits. According to Dr. Sumner H. Slichter, of Harvard University, corporations are not really making as much money as they report to the government in their income tax statements. The professor contends that these corporations are actually paying un-necessary taxes on "fictitious profits."

The nonsensical charge of fictitious profits made by Slichter has no basis in fact. A profit made from an inflationary rise in the value of materials held by a corporation is as much of a profit as the gain it makes on the sale of a manufactured product.

Similarly, if steel and cement and all other things upon which the national welfare depends were socialized and operated for service, we'd want the industries that produce and distribute those commodities to be just as monopolistic, just as big and just as systematized upon a national basis as the postoffice is. Indeed, under a socialized economy even the differential in parcel rates could be abandoned without hurting anybody's feelings. Anyway, Socialists would decide the question upon a consideration of how to promote the welfare of producers and consumers.

WHILE IT IS certain that any law that really tends to revive competition and unscramble monopoly will be economically costly and socially disruptive, that is not the primary concern of Socialists; it is not our business to make the capitalist private-profit system work.

What we are concerned with is the establishment of any economy that will be both big and efficient and that at the same time will function solely for the welfare of the people.

We want steel and cement and all other things to be produced and distributed for use instead of for profit. And we think that desire can be realized best when the national economy is consolidated and systematized by and for the people at least to the same degree that it has been trustified by and for privately-owned profit-seeking corporations.

It appears, then, that the main difference between Sokolsky and us hinges upon "Who" and "Why," rather than upon "What."

Sokolsky seems willing to have a controlled economy and even a controlled people—so long as the controlling is done by big business for private profit. Socialists want the people to use their government to do their own controlling—not in a manner that will make more jobs necessary, but to the end that the greatest production will be achieved.

Rats Leaving Sinking Ship

WASHINGTON — The Government has just issued a 115-page booklet telling Americans how to prepare their March 1949 income tax returns.

The booklet can be obtained from the Government Printing Office, Washington, D. C., for 25 cents. It gives detailed information on the new income tax law under which taxpayers will file their returns next March 15.

Shopowner: "That customer was hanging around for a long time. What did he want to see?"

Pretty clerk (coyly): "Me, sir."

What is the difference between a cloud and a beaten child?

One pours with rain and the other roars with pain.

Meanwhile there is a hullabaloo

America's working women move out of other people's kitchens and into clerical, farm and factory jobs in large numbers, a recent Labor Department women's bureau survey shows.

The bureau reports that between April, 1948, and October, 1948, the working women's population increased by more than five million. The proportion of working women in domestic service dropped from 17.6% to 8.5% in that time.

THE NATIONAL ASSOCIATION of Manufacturers has decided to use the simple approach and carry on in 1949 under the presidency of a "little businessman"—paint manufacturer Wallace F. Bennett of Salt Lake City, Utah.

A balding, conservatively dressed man of 50 Bennett played the role of small businessman to the hilt. "I'm a fellow who runs a little business 2,500 miles from Washington," he told the press. "Most of what I know I get from the papers."

Bennet pleaded ignorance when pelted with questions on economic controls, inflation and the Taft-Hartley law. He conceived of his role in the coming year, he said, as simply one of interpreting the NAM to its small members and he planned to travel thousands of miles and make hundreds of speeches.

Incidentally, just to prove that it doesn't take its "small business" approach too seriously, the NAM surrounded Bennett with a group of directors-at-large. Some of the outfits represented are, Allis-Chalmers, General Foods, International Harvester, Standard Oil, Goodyear Tire & Rubber, and Westinghouse Air Brake.

THE MARCH OF LABOR

Rats Leaving Sinking Ship

A sidelight on the Chinese situation is the fact that while Nationalists are withdrawing funds here available for them, rich Chinese have put some \$250,000,000 into U. S. bank accounts that are known to Federal authorities. How much more is in safety deposit boxes, banked under names of U. S. nationals, or sent here as deposit of Swiss banks, etc., cannot be guessed. There is record of 206 Chinese individuals with funds in excess of \$100,000 each here. At the same time urgent pleas are received for more appropriations to aid the Nationalist forces. It looks like a case of rats leaving the sinking ship.

A cold wave killed twelve persons in Chicago on December 27, 1925.

On December 30, 1863, there was a terrible blizzard which piled the snow in almost impassable drifts, while the thermometer registered 34 degrees below zero at Chicago.

WOULD YOU THROW AWAY A \$44 CHECK?

Would you throw away a check for \$1 to \$44 every month? Many elderly wage earners, temporarily away from work because of sickness, are doing just that by not filing claim for social security benefits on time, reports the manager of the Social Security Office located in Chicago.

Every worker should get in touch with his local social security office at age 65. The field office will advise of rights under social security and will assist in establishing claims for benefits. Payments cannot be made unless a claim is filed with the Social Security Administration.

THE NATIONAL ASSOCIATION of Manufacturers has decided to use the simple approach and carry on in 1949 under the presidency of a "little businessman"—paint manufacturer Wallace F. Bennett of Salt Lake City, Utah.

A balding, conservatively dressed man of 50 Bennett played the role of small businessman to the hilt. "I'm a fellow who runs a little business 2,500 miles from Washington," he told the press. "Most of what I know I get from the papers."

Bennet pleaded ignorance when pelted with questions on economic controls, inflation and the Taft-Hartley law. He conceived of his role in the coming year, he said, as simply one of interpreting the NAM to its small members and he planned to travel thousands of miles and make hundreds of speeches.

Incidentally, just to prove that it doesn't take its "small business" approach too seriously, the NAM surrounded Bennett with a group of directors-at-large. Some of the outfits represented are, Allis-Chalmers, General Foods, International Harvester, Standard Oil, Goodyear Tire & Rubber, and G

IT'S A GREAT SYSTEM!

By John Paine

"Don't bother me, Luther. I'm drawing up plans," said Mr. Dilworth, the Dimity Diaper czar and international expert.

"Plans? That means there's trouble brewing for the working class. All your plans are bad news of the toilers," groaned Little Luther.

"Shut up about the toilers!" Mr. Dilworth screamed. "I'm sick of this stuff about the toilers. You just let me worry about the toilers and I'll get along better."

"Your logic is air-tight, Pop. What are the plans this time?"

"Very simple, my boy. I am arranging to have Fort Knox shipped to China."

"What do you want to do for that?"

Evidently you don't read the papers, lad. Chiang Kai-shek, that grrrrreat American, needs money. We have already sent him a paltry few billion dollars and it hasn't done any good."

"This sounds interesting, Pop. You have sent Chiang Kai-shek a few billion dollars and it hasn't done any good, so you want to send him Fort Knox? What do you mean by doing that? Good for whom?"

"Luther, will you ever learn? When I say good, I mean good for me. What other good is there? If it was any good for someone else, what good would it be? Can't you ever get that straight in your head?"

"But what can Chiang Kai-shek do for you, Pop?"

"He just sits. That makes it imperative to send him Fort Knox."

But, Pop, if Chiang can't do anything, why don't you send the gold to someone who can?"

"Luther, you are treading on dangerous ground. Watch your language, my boy. You know perfectly well that I don't dare get mixed up with anyone who can do anything. Why, he might nudge me out of the picture, or something."

"But all you're going to do is throw good old Fort Knox down the sewer, the way those other billions of dollars were thrown down the sewer."

"Not so fast, Luther. Who said anything about spending the Fort Knox gold? The only reason to ship Fort Knox over there is so that the soldiers will have something to protect."

"What soldiers, Pop?"

"The American soldiers, you nitwit."

"What American soldiers, Pop?"

"The millions of American soldiers we're going to have to send to China to make sure that Fort Knox doesn't fall into the hands of the Chinese Communists!"

"I disagree with you, Pop. I think you should leave Fort Knox where it is, let the million Americans remain civilians and let the Chinese have their revolution if they want one. Don't interfere in other people's private affairs, is my motto, Pop."

"Communist! Radical! Un-American! Foreign Agent! Socialist! How dare you speak of other people's affairs! How dare you interfere in the right of Free Enterprise to fight for its freedom! Remember, my boy, it's One World! If Free Enterprise takes a trouncing in China, it will be weakened in America! One World!"

"I didn't know they had Free Enterprise in China, Pop."

"Who said they did? That's why we have to send a million soldiers there. To save Fort Knox and bring China our Culture. Free Enterprise. Movies. Corporations. Dimity Diapers. Paradise on Earth!"

"Paradise for whom, Pop?"

"For me, you dope."

"Have a good memory for faces dear!"

"I have."

"Splendid — I've just dropped your shaving mirror."

FREE BOOKS! WITH
EVERY BOOK ORDER
RECEIVED. YOU
CAN'T AFFORD TO
MISS THIS OFFER

SEE PAGE 5 FOR LIST OF ENGLISH BOOKS OFFERED IN BIG BOOK SALE